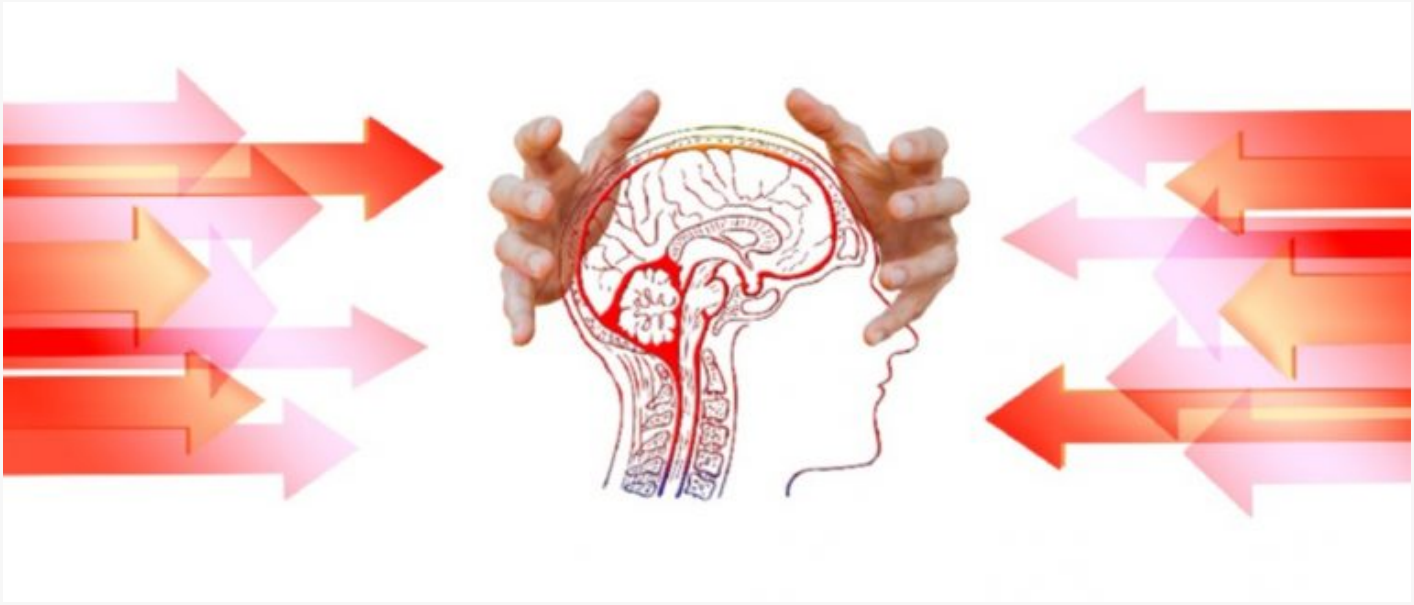
Felsefenin mahiyeti ve küfrün çeşitleri

Bu zamanda, Kur'ân ve Hadis üzerine yorum yapmak isteyenler, İslâm'ın ilk yıllarında yazılan eserleri anlamalı, belâgat, edebî sanatlar, mantık bilmesi ve hür bir düşünceye sahip olmalıdır.
Kelimeler, zaman içinde bazı anlam kaymalarına uğrar ve bazen de bu kelimelere yeni anlamlar yüklenir. Kur'ân'ı anlamak isteyenler bu durumu nazara almalılar. Bediüzzaman, Kızıl İ'caz kitabında, "bu zamanın fenlerini bilenlerin eski mantık kitaplarını okumasına gerek yoktur" der. Bediüzzaman, istikbalde fenlerin ilerlemesi ile Kur'ân'ın sırlarının daha iyi anlaşılacağını, fenler mu'cizeleri ve kerametleri taklit edecek onlara yanaşacak, fakat yetişemeyeceğini söyler. Felsefeyi ikiye ayırır, biri menfi diğeri müsbet. Felsefenin müsbet kısmı Kur'ân ile barışıktır, bilim ve dinin hizmetindedir. Felsefenin bu yönü, beşeri ilimlerin fayda ve maslahatlarından bahseder. Allah'ın sonsuz isimleri vardır, her bir fen dalı Allah'ın bir isminin tecellisidir. Allah maddeden mücerrettir.

Ancak insan, ene ve zerreyi basamak yaparak, Allah'ın gerçek isimleri olan fenlerle ile o sonsuz Vahdaniyetini, Ehadiyet tecellisi ile tanıyabilir. Güneş Vahdaniyet ise, ısısı, ışığı ve renkleri ile cam parçasındaki veya su damlasında küçük çaptaki tecellisine Ehadiyet denir.

Hastane kelimesi sadece bir isimden ibaret değildir, binası, doktoru, sağlık görevlisi ilâçlar ameliyat hanesi vs. ile bir bütündür. Allah'ın isimleri de yalnız kelimeler değildir ki bunları ezberleyerek kemale erelim, kâinat ve fen ilimleri de Allah'ın isimleridir, belki isimlerinin gölgeleridir. Bu zamanda fen ilimlerini okumamış insanlar için, "bilim ve teknik serisi" gibi, gerçek fenleri halk seviyesinde, karmaşık formüllere girmeden açıklayan kitaplara çok ihtiyaç vardır. Gelişmiş ülkeler, fennin bu felsefî yönünü kavradığından sanat ve teknolojide büyük mesafe aldılar. İslâm, felsefenin bu yönüne hikmet der. Hikmetde Allah'ın ilmi esas olmakla beraber ilim ve kudretinin tecellisidir. Kısaca insanlığa faydalı fen ilmine yani müsbet felsefeye Bediüzzaman, hikmetî cedide, ilmî hakikat veya ilmî hikmet der.

Burada kötü olan, insanların faydalı ilimleri ihtiva eden felsefenin bu güzel hikmet yönünü, Allah'ın sonsuz ilmi olan vahiy ile kıyaslayıp, felsefeyi vahiyden üstün tutmaktır.

İnsan bir bütündür, insanı inceleyeceğimiz zaman, onun aklını bir kenara, duygularını bir kenara, ruhunu diğer bir kenara koyup inceleyemeyiz. Hiçbir şeyi Yaratıcısız düşünemeyiz. Kapitalist felsefeciler, Allah'ı düşünmeden sadece maddeyi inceleyerek kör ve sağır somut maddeye ilâh gibi değer verdiler, diğer bir natüralist felsefeciler grubu ise, aklı şuuru olmayan ve kâinatın planı olan tabiatı, ilâh kabul ederek bütün kutsal, manevî ve soyut değerleri inkâr ederek sınırsız bir inkâr olan küfrü mutlaka düştüler. İslâm'ın güzellikleri, gerekli şekilde anlatılmadığından küfrü mutlakta bulunanların bir kısmı küfrü indiye, diğer kısmı ise cahil Müslümanlara bakarak iki cami arasındaki bînamaz gibi şüphe içinde kalarak küfr-ü meşkûke düştü.

Bediüzzaman, Risale-i Nur Hakîm ve Rahîm isimlerine mazhardır der. Hikmet, Allah'ın sıfatıdır, yarattığı şeylere pek çok faydalar takmasıdır. Elmalı Hamdi Yazır, Paul Janet'ın "Felsefe Tarihi" eserini Fransızcadan tercüme ederek hocalara yol göstermiştir. Ayrıca Hollandalı filozof Dozy'nin yazdığı İslâm Tarihi kitabını, Dr. Abdullah Cevdet tercüme etti. Buna karşı Osmanlı fen fakültesi felsefe hocalarından büyük düşünür, Filibeli Ahmet Hilmi, bu kitaba karşılık, felsefe gözüyle cevap verip iki ciltlik İslâm Tarihini kaleme aldı. Sonra bu kitabı Bediüzzaman'ın talebelerinden Ziya Nur Aksun sadeleştirerek yeniden yayınladı. Kısaca menfi felsefecilerin tahribatlarını, Risale-i Nur'dan faydalanarak müsbet felsefecilerle onarabiliriz.